

28.

ARAŞTIRMA
SONUÇLARI
TOPLANTISI

3. CİLT

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

28.
ARAŞTIRMA SONUÇLARI
TOPLANTISI
3. CİLT

24 - 28 MAYIS 2010
İSTANBUL

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 3266-3
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 148-3

YAYINA HAZIRLAYANLAR
A. Naci TOY
Candaş KESKİN

Kapak ve Uygulama
Mustafa ÜÇGÜL

Bu kitap İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın katkılarıyla basılmıştır.

ISSN: 1017-7663

Kapak Fotoğrafı: *Philipp NIEWÖHNER, Eskişehir İli, Günyüzü İlçesi, Roma ve Bizans Dönemi Anıtları 2009 Yüzeysel Araştırması.*

Not: Araştırma raporları, dil ve yazım açısından Candaş KESKİN tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Allâme
Tanıtım & Matbaacılık
Hizmetleri

ANKARA-2011

İÇİNDEKİLER

Fethi Ahmet YÜKSEL, Osman AYTEKİN Artvin-Şavşat Kalesi 2009 Dönemi Arkeojeofizik Araştırmaları	1
Fethi Ahmet YÜKSEL, Emine DÖNMEZ Amasya (Harşena) Kalesi 2009 Arkeojeofizik Araştırmaları.....	13
Ayşe Ç. TÜRKER Byzantine Architectural Sculpture and Liturgical Stonework in Çanakkale Archeology Museum-Studies in 2009	27
Tayfun YILDIRIM, Tunç SİPAHİ 2009 Yılı Çankırı Çorum Yüzeysel Araştırması	39
Christopher H. ROOSEVELT Central Lydia Archaeological Survey, 2009 Results.....	55
Lutgarde VANDEPUT, Veli KÖSE, Mark JACKSON Pisidia Survey Project 2009:Research in the Territory of Pednelissos	75
S. MAZZONI, A. D'AGOSTINO, V. ORSI Uşaklı/Kuşaklı Höyük(Yozgat-Sorgun):the 2009 Survey(University of Florence) ..	91
Asnu BİLBAN YALÇIN Boğaziçi Topografyası: 2009 Araştırmaları	105
Suat ATEŞLİER Euromos Arkaik Mimari Terracottaları (Arkaik Tapınak Üzerine Düşünceler)	123
H. VANHAVERBEKE, M. WAEKENS, I. JACOBS, M. LEFERE, E. KAPTJN, J. POBLOME The 2008 and 2009 Survey Season in the Territory of Sagalassos	139
Maria ANDALORO The Project on the Rock Paintings in Cappadocia and the Church of the Forty Martyrs in Şahinefendi. Analyses and Restoration (Report 2009)	155
A. Osman UYSAL Çanakkale İli Ortaçağ ve Türk Dönemi Yüzeysel Araştırması 2009 Yılı Çalışmaları	173
Adnan DİLER, B.ÖZER, Ş. GÜMÜŞ, H.Ö. ÖZCAN, M.ELMAS, A.NOVALIÇ Bodrum Yarımadası Leleg yerleşimleri, Adalar, Aspat, Kissebükkü (Anastasioupolis), Mylasa Damlıboğaz (Hydai), Pilavtepe ve Sedir Adası Yüzeysel Araştırmaları- 2009	187
Peter RUGGENDORFER Untersuchungen zur städtebaulichen Entwicklung und zur Geschichte von Alinda 2009	207
Martin BACHMANN 2009 Yılı Oinoanda Çalışmaları	221

Martin BACHMANN	
2009 Yılı Kızılavlu Onarım Çalışmaları	231
Felix PIRSON	
Pergamon -2009 Çalışma Sezonunda Yakın Çevrede Yapılan Çalışmalar	237
Jean-Claude CHEYNET	
The Seals in the Turkish Museums, Specially in the Archaeological Museum of İstanbul	257
K. STROBEL, Chr. GERBER	
Feldforschungen in Tavium/Tawinija-Bericht über die Kampagne 2009	265
Elif ÖZER, Murat TAŞKIRAN	
2009 Yılı Sillyon Antik Kenti ve Çevresi Yüzeysel Araştırması	279
Nilay ÇORAĞAN KARAKAYA	
2009 Yılı Kayseri'nin Yeşilhisar İlçesi Erdemli Köyü'ndeki Bizans Yerleşimi Yüzeysel Araştırması	297
Thomas Drew-BEAR	
Ankyra Sidera'dan Yeni Yazıtlar	311
Winfried HELD, Gonca CANKARDAŞ ŞENOL, Ahmet Kaan ŞENOL	
2009 Yılı Bybassos Araştırması	325
Ayşe AYDIN	
Tapureli A Kilisesi'ne Ait Mersin Müzesi'ndeki Kireçtaşı Mimari Parçalar	341
Veli KÖSE	
Aspendos Projesi: Aspendos Antik Kenti 2009 Sezonu Araştırmaları	353
Hatice PAMİR	
Hatay İli Antakya, Samandağı, Altınözü Ve Yayladağı Yüzeysel Araştırmaları 2009	371
Ferit BAZ	
Kapadokya Komanası'nda Epigrafik Yüzeysel Araştırmaları 2009.....	397
Fikri KULAKOĞLU, Kutlu EMRE, Ryoichi KONTANI, Sabahattin EZER	
Kayseri Arkeolojik Yüzeysel Araştırmaları Projesi (Kayap) 2009 Yılı Çalışmaları Sonuç Raporu	409
Osman AYTEKİN	
Artvin-Erzurum İlleri Çoruh Vadisi'ndeki Tarihi Yollar ve Kültür Varlıkları Yüzeysel Araştırması, 2009	429
Onur ÖZBEK	
Saros Körfezi Kıyısında Yeni Prehistorik Yerleşimler: Pıral Höyük ve Karabüvet Höyük ve Diğerleri: 2009 Yılı Araştırması	449
Şengül AYDINGÜN, Hasan KARAKAYA	
Edirne Müzesi'nden Geç Hitit Dönemi Ortostatları	463

2009 YILI SİLLYON ANTİK KENTİ VE ÇEVRESİ YÜZEY ARAŞTIRMASI

Elif ÖZER*
Murat TAŞKIRAN

Perge'yi 12 km. kadar Side yönünde geçince solda Abdurrahmanlar'dan 12 km. içerde, Antalya Ovası'na hâkim yüksek bir plato üzerinde kurulan Sillyon, Antalya İli, Serik İlçesi'ne bağlı Yanköy yakınında Asar Tepesi'nde konumlandırılmıştır¹ (Resim: 1).

2009 yılındaki birinci çalışma sezonunda araştırmaya ilk olarak Sillyon nekropolünde başlandı ve akropolisin kuzey, kuzeybatı ve güneybatı yamacı sistematik olarak tarandı. Bu alanlara poligon noktaları atıldı ve ülke koordinatlarına yerleştirildi. Araştırma boyunca Sillyon'da 117, çevresinde yapılan sistematik alan taramasında 32 olmak üzere toplam 149 buluntunun envanteri yapıldı. Sillyon çevresinde Yanköy Köyü ile Asar olarak adlandırılan Yanköy'e bağlı Kocagözler Mahallesi, Sillyon'un kuzeyine düşen Tekkeköy Köyü ve çevresinin araştırılmasında yoğunlaşıldı.

Nekropol kentin güneybatı, kuzeybatı ve kuzey yamacındadır. Tespit edilen mezarlar çoğunlukla khamosorion tipindedir. Mezarlar oldukça tahrip edilmiştir. Çoğunun kapağı yoktur bu nedenle nasıl örtüldükleri hakkında kesin bir fikir beyan etmek zordur ancak tespit edilen örneklerde bazen lahit kapağı gibi kapaklarla (ki genelde basık üçgen ahınlıklı), bazen monolit büyük bloklarla tek parça halinde bazen de iki ya da daha fazla düzgün kesilmiş kireçtaşı bloklarla kapatıldığı gözlemlenmiştir (Resim: 2). Örneğin tekne kısmı daha geniş tutulan ve iki gömü yapıldığını düşündüren Sil09/21 No.lu khamosorion

* Doç.Dr. Elif ÖZER, Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Kınıklı Kampüsü, Denizli/TÜRKİYE. E-mail: eozer@pau.edu.tr;
Araştırma Görevlisi Murat TAŞKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Kınıklı Kampüsü, Denizli/TÜRKİYE. E-mail: mtaskiran@pau.edu.tr

¹ Sillyon antik kenti ve çevresi yüzey araştırmasının ilk çalışma sezonu Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ve Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi ile Suna-Inan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'nün (AKMED) maddi katkılarıyla 2009 yılında gerçekleştirilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimine, Suna-Inan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'ne (AKMED), Serik Kaymaklığı ve Serik Kaymakamı Ahmet Ümit'e, Yukarıkocayatak Belediye Başkanı Enver Aputkan'a, BİM Akdeniz Bölge Bayiliğine, Belek Belediye Başkanı Yusuf Mecek ve Başkan yardımcısı Fevzi Yılmaz'a, Kadriye Belediye Başkanı İsmail Şahin'e teşekkür ederiz. Bakanlık temsilcimiz Erzurum Koruma Kurulu'ndan Erkan Tunç'a, Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencileri Musa Koç, Usame Yabancı, Nilgün Dündar, Hakan Dönmez ve Öznur Tütüncü'ye burada yeniden teşekkür etmek isteriz.

tipi mezarın kapağın tahrip olmasına rağmen, masif, dikdörtgen bir blok olarak tekne üstünde durmaktadır. Bu mezarın bulunduğu alan dikdörtgen planlı olarak tasarlanmıştır ve kuzeydoğusuna düzgün kesilmiş taşlarla örülen bir duvarla diğer mezarlarla arasında sınır oluşturulmuştur.

Güneybatı nekropolde dikkat çekici bir husus yüksek ve tamamen bağımsız duran bir ana kaya üstüne işlenmiş bir mekân (Sil09/05) ile karşılaşılmasıdır (Çizim 1). Defineciler tarafından tahrip edilen mekân kuzeydoğu-güneybatı yönündedir. Giriş kapısı kuzeydoğu olup, kapı üzerindeki lento bloğuna kadar *in-situ* olarak durmaktadır. Kuzeydoğu duvarında 2, güneybatı duvarında 5 adet hatıl yuvası vardır. Duvarlarda hiçbir şekilde harç ve harç izini rastlanılmamıştır. Güney batısına 3 basamağı belli olan bir merdiven bulunur. Tüm duvarların ana kayadan oyulması, duvarlarda hatıl yuvalarının bulunması, merdiven işlenmesi ve ayrıca bu mekânın nekropolde olması ilginçtir. Hatıl yuvaları mekânın üstünün ahşap ile taşınan bir üst yapı örtüsü olduğunu veya ikinci bir kati işaret etmektedir.

Kuzeybatı nekropolde güneybatı nekropol gibi ana kaya işlenmiş khamasorien tipi teknelerle yoğun olarak karşılaşılmasına hatta yine burada da tekli mezarlar çok olmasına rağmen farklı tertiplerle dikkat çekmektedir. Burada teknelerin ana kaya üstünde çoklu kümeler halinde bazen aynı bazen farklı yönlerde bir arada verilmesi ile sık karşılaşıldı. Bunlar aile mezarları olmalıdır.

Bu alanda kulenin çevresinde konumlandırılmış mezarlar daha fazladır. Mezarlardan ikisinde (Sil09/60 ve Sil09/66) çoklu düzenleme söz konusudur ve mezar kompleksi olarak tanımlanmıştır. Birinde (Sil09/60) tam 7 adet tekne aynı ana kayanın farklı yönlerine oyulmuştur. Sil09/61 No.lu yapının 5 metre güneybatısında, Sil09/66 No.lu yapının 10 metre kuzeyinde, Sil09/62 No.lu yapının 10 metre güneyinde kulenin de 80 metre güneyindedir. Ana kayanın kuzeybatı tarafında 4 basamaklı merdiven vardır. Merdivenin güneydoğusunda 56x56x28 cm. ebatlarında kare formulu bir oyuk bulunur. Muhtemelen bir sunu çukurudur. Bu mezar kompleksi olasılıkla bir aile mezarlığıdır. Diğerinde (Sil09/66) ise 3 tekne aynı ana kaya üstüne oyulmuştur. Buradaki dikkat çekici husus ise bir tanesinin ebatlarının çok küçük tutulmasıdır. Olasılıkla bir bebek mezarıdır. Burada da yine merdiven dikkat çekmektedir.

Kuzeybatı nekropoldeki Sil09/61 No.lu mezar da yine ana kaya üstüne oyulmuş chamosorien tipi bir teknedir. Sil09/60 No.lu mezarın 5 m. kuzeydoğusunda, Sil09/62'nin 6 m. güneydoğusundadır. Araştırmamız sürecince başka hiçbir mezarla karşılaşmadığımız ilginç bir özelliği vardır. Burada ana kayanın güneydoğu fasadına üst kısmı kavslendirilerek kemer görünümü verilen (h: 63 cm., gen: 45 cm., d: 30 cm.) bir niş oyulmuştur (Resim: 3).

Sil09/76-77 No.lu mezarlar ise kuzeybatı nekropoldeki diğer mezarlardan farklı olarak daha yüksek bir ana kaya üstündedir. Sil09/77 ana kayaya işlenmiş 7 adet khamasorien tipi mezardan oluşmuştur. Kuzey-güney yönündedir. Ana kayanın üst kısmında merdivenle çıkılan kare planlı bir mezar kompleksi vardır. Mezar kompleksinin güneybatı cephesinde yer alan iki teknenin kuzey kısa cephesi üzerinde iki adet kare oyuk işlenmiştir. Sunu alanı olarak düşünülen yerin batı ucunda 174-175 cm. uzunluğunda, 80 cm. genişliğinde ana kaya üstünde yükseltiyle oluşturulmuş bir alan mevcuttur.

Sillyon Nekropolü'nde 2009 yılı çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlara göre, kuzeybatı nekropoldeki mezarlarda çok kümeli tertip dikkat çeker. Yazıt ile karşılaşılmasına rağmen Sillyon'un erken nekropolünün de bu alan olma ihtimali hayli yüksektir. Çalışmalarımız ilerledikçe bu konuda daha net bilgilere ulaşacağımızı düşünüyoruz. Bununla birlikte kuzeybatı nekropolde Bizans Dönemi'nde defin yapıldığına dair bir örnek (Sil09/67) ele geçtiğinden bu dönemde de nekropol kullanımı devam etmiş olmalıdır. Kuzeybatı nekropolde yuvarlak, kare ve dikdörtgen sunu ve benzeri çukurluklar (Resim: 4), merdivenlerle çıkılan mezarlar, sanki mezardaki toplantı alanları gibi görünen kare alanlar fazladır. Mezarlarda oryantasyon genelde arazinin topografyasına göre belirlenmekle birlikte, kuzeydoğu-güneybatı, kuzey-güney yönleri daha fazla tercih edilmiştir. Çalışmalarımız ilerledikçe Sillyon Nekropolü daha fazla bilgi vermeye başlayacaktır.

Kentin güneybatı yamacında tespit ettiğimiz Sil09/01 iki odalı bir mekândır. Daha erken tarihli kireçtaşı bloklar devşirme olarak kullanılmıştır. Üstünde hatıl yuvaları işlenen ve moloz taşlarla örülmüş duvarlarda kiremit katkılı harç kullanılmıştır. I No.lu odanın güney duvarına, üst kısmı kavslendirilmiş bir niş işlenmiştir. Selçuklu ya da daha geç dönem yapısı olmalıdır.

Yanköy Araştırması

Antalya Serik İlçesi'ne bağlı Yanköy Antalya'ya 42 km., Serik'e 24 km. mesafededir. Sillyon'un kuzeydoğusunda yer alan Yanköy'de yapılan araştırmada toplam 14 eserin envanteri çıkarıldı. Bu eserlerin bir kısmı evlerde devşirme malzeme olarak kullanılmış bir kısmı ise köyün farklı yerlerine dağılmıştır. Eserlerden ikisi lahit, 3 adet altar ki; biri yazıtlı taşınabilir altar, 3 sütun tamburu, bir arşitrav ve parapet parçası ve 3 adet korinth sütun başlığı tespit edildi.

Yanköy'de tespit edilen bu eserlerin tarihleri Helenistik Dönem'den başlayarak MS. 3.yy. içlerine kadar gitmektedir. Korinth sütun başlıklarından yola çıkarak Sillyon'da Roma Dönemi'nde Korinth düzenli yapı veya yapılar olduğu sonucu çıkartılabilir (Resim: 5). (Tablo: 1).

Tablo 1: Antalya İli, Serik İlçesi Yanköy Köyü'nde tespit edilen mimari plastik eserler

Envanter No	Adı	Tarihi
Sil09/A.MP.01	Üçgen alınlıklı lahit kapağı	MS.2.-3.yy.
Sil09/ A.MP.02	Altar	Roma Dönemi
Sil09/ A.MP.03	Yazıtlı Altar	Roma Dönemi
Sil09/ A.MP.04	Attik lahit kapağı	MS.2.yy. 3. çeyreği-3.yy.
Sil09/ A.MP.05	Sütun tamburudur	Roma Dönemi?
Sil09/ A.MP.06	Soffit bezemeli arşitrav parçası	Helenistik Dönem (MÖ.2.yy?)
Sil09/ A.MP.07	Parapet parçası	Roma Dönemi
Sil09/ A.MP.08	Lahit teknesi	MS.2.-3.yy.
Sil09/ A.MP.18	Korinth sütun başlığı	Severuslar Dönemi
Sil09/ A.MP.19	Altar	Roma Dönemi
Sil09/A.MP. 20	Korinth sütun başlığı	Roma Dönemi
Sil09A.MP.21	Korinth sütun başlığı	Roma Dönemi
Sil09/ A.MP.22	Sütun tamburu	Roma Dönemi
Sil09/ A.MP.23	Sütun tamburu	Roma Dönemi

Kocagözler Mahallesi Araştırması

Antalya Serik İlçesi'ne bağlı Yanköy'ün Kocagözler Mahallesi Sillyon Antik Kenti'nin batı ve güney yamacında yer alıp antik kente ulaşım buradan sağlanmaktadır. 15 haneli Kocagözler Mahallesi'nde 9 eserin envanteri çıkarıldı (Resim: 6). Bu eserler evlerin duvarlarında ve çeşitli yerlerinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Sil09/A.MP.10 ve Sil09/A.MP.11 numaralı taç blokların nerden geldiği bilinmemekle beraber, iki blokta aynı yapıya ait olduğu süsleme ve ölçülerinden belli olmaktadır. Buradan Sillyon Antik Kenti'nde Antoninler Dönemine tarihlenen bir yapı inşa edilmiş olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Geç dönem malzemeleri de Bizans Dönemi'nde Sillyon'da yerleşimin aralıksız devam ettiğini ortaya koymaktadır (Tablo: 2).

Tablo 2: Antalya İli, Serik İlçesi Yanköy, Kocagözler Mahallesi'nde tespit edilen mimari plastik eserler

Envanter No	Adı	Tarihi
Sil09/A.MP.09	Attik-İon sütun kaidesi	Roma Dönemi
Sil09/A.MP.10	Taç blok	Antoninler Dönemi
Sil09/A.MP.11	Taç blok	Antoninler Dönemi
Sil09/A.MP.12	Büst şeklinde oyulmuş dişi kalıp?	Roma Dönemi?
Sil09/A.MP.13	Korinth sütun başlığı	Helenistik-Roma Dönemi?
Sil09/A.MP.14	Attik kaide	Geç Roma-Bizans Dönemi
Sil09/A.MP.15	Mezar steli'dir	Roma Dönemi
Sil09/A.MP.16	Mimari plastik blok	Roma Dönemi
Sil09/A.MP.17	Sütun başlığı	Bizans Dönemi

Tekke Köy ve Kepez Mevkii Araştırması

Tekkeköy Antalya İli'ne 38 km., Serik İlçesi'ne 30 km. uzaklıkta olup, Yanköy'e giden yol sapağından kuzeye doğru çıkıldığında ulaşılmaktadır. 2009 yüzey araştırmamızda Tekkeköy'e gidilerek Bali Baba Türbesi ve türbenin yanındaki erken dönem mezar taşları tespit edilmiş ve belgelenmiştir (Resim: 7). Bali Baba türbesi her ne kadar yerli halkın desteği ile tamir geçirmiş olsa da mekânda daha erken tarihli yine bir kutsal alanın varlığı anlaşılabilmektedir. Mekân bir su kaynağı yanındadır. Etkin dönem malzemeleri devşirme olarak kullanılmıştır. Adak amaçlı kullanılan kayadan oyulmuş ve günümüzde de kullanımı devam eden müluk erken dönemlerden itibaren ritüelin nasıl yapıldığı hakkında fikir vermesi bakımından önemlidir.

Tekke Köy'ün doğusuna düşen Kepez, Sillyon'un yaklaşık 2 km. kuzeyindedir. Burada bir yerleşim tespit edildi. Yerleşimde öncelikle modern bir taş ocağının varlığı ile karşılaşılmıştır. İlk buluntu ana kaya üzerine işlenmiş bir mekândır (Sil09/A.24). Taş ocağının yaklaşık 300-400 m. doğusundadır. Ana kayanın batı fasadına bir niş işlenmiştir. Nişin üst kısmına kaya fasadına 2 adet kare hatlı yuva yapılmıştır.

Bu kısımdan mekâna kaya oyulmuş merdivenlerle çıkılır. Ana kayanın güney cephesi düzleştirilerek bir koridor yapılmıştır. Koridorun kuzeyinde birbiri ile bağlantısız iki oda bulunur. Doğudaki odanın içinde bir adet sarnıç bulunur. Bu 2 odalı mekân ile bitişik ama daha alt kod'ta bir diğer ana kaya üzerine işlenmiş ve içi yuvarlak oyulmuş muhtemelen ışık olan bir diğer alan bulunur. Bölgede benzer örnekleri ile analoji yapıldıktan sonra daha detaylı sonuçlar elde edilecektir.

Diğer buluntu ise bir kale yerleşimidir (Sil09/A.25). Sillyon'un kuzeydoğusunda, Tekkeköy'ün doğusunda ve Yanköy'ün batısındadır. Yüksek bir tepe üstüne kurulmuş ve Geç dönemlerde de iskân görmüş bir kale yerleşimi görünümündedir. Güneyde bazı kısımlar çok sarp ve ulaşma imkan vermediği için herhangi bir uygulama yapılmadan doğal haliyle bırakılmıştır (Resim: 8-9).

Diğer kısımlarında ise büyük kare bloklarla sur duvarı örülmüştür. Yerleşimin merkezinde bazı kısımları ana kayadan oyulmuş büyük ve birbirine bağlantılı pek çok mekândan oluşan bir yapı kompleksi bulunuyor. Kuzey-güney yönünde konumlandırılmıştır. Güneyde büyük bir giriş kapısı bulunur. Kapının batı kanadına ana kaya üzerine dikdörtgen bir niş işlenmiştir. Kapının doğu kanadı monolit bir blokla işlenmiş ve üst kısmı silme profilli yapılmıştır. Giriş kısmından sonra doğuda 2 küçük oda bulunur. Girişin batı arka kısmında ana kayadan işlenmiş 12 basamaklı bir merdiven vardır. Batı kanadı da kuzey yönünde arkaya doğru devam eder. Bu kısımda duvarın bir kısmı ana kayadan oyulmuş bir kısmı ise düzgün kesilmiş monolit bloklarla örülmüştür. Taş blokların bir kısmı üstünde kenet yuvaları görünmektedir. Mekânın batı yönünde de 2 oda bulunur. 2. odanın duvarları moloz ve daha erken tarihli olması gereken blokların devşirme kullanılmasıyla örülmüştür. Bu alanın doğusunda büyük bir menhir taşı vardır. Taşın ortasına dikdörtgen bir oyuk ve alt kısmına bir adet kare oyuk yapılmıştır. Fakat bu oyuklar taşın her iki tarafından da görülebilmektedir ve içinden bir objenin (ip?, zincir?) geçirilmesi için yapılmış olmalıdır ama çalışmalar ilerledikçe fonksiyonu daha net anlaşılacaktır. Ana giriş kapısının yaklaşık 20 metre güneydoğusunda tekrar doğu-batı yönünde devam eden bir duvar yapılmıştır ve duvarda küçük bir niş dikkat çekmektedir (37x87x60 cm.). Nişin üst kısmı kemer gibi kavilendirilmiştir.

SERAMİK YÜZEY ARAŞTIRMASI VE DEĞERLENDİRMESİ

Sillyon'da 2009 yılı yaz sezonunda çeşitli alanlarda yapılan araştırmaların yanında yüzeyde seramik toplama işlemi de yapılmıştır. Seramik araştırması genelde kentin akropolis kısmında yapılmış, kentin güney-batı, batı ve kuzey-batı yamacı

boyunca devam eden nekropol alanındaki bazı mezarların etrafında ya da içinde bulunan çalışmaya uygun görülen seramik parçaları da toplanmıştır. Arazi çalışması sonucu toplam 214 parça seramik elde edilerek bunların envanter, fotoğraf ve çizim işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Sillyon ve çevresindeki araştırmamızın yanı sıra Sillyon'da seramik yüzey araştırması gerçekleştirildi ve 214 parça seramik toplandı. Seramikler İ.Ö.6.yy. sonundan, Osmanlı Devri'ne kadar tarihlenmektedir. Araştırmada bulunan önemli seramik parçalarından biri Kırmızı Figür krater parçasıdır. Attik hamuru olan bu ithal krater parçası muhtemelen Erken Klasik Döneme tarihlenmektedir (Resim: 10) (Çizim: 2).

Seramikler üzerinde yapılan çalışmalardan sonra M.Ö. 5. yy.dan Osmanlı Devrine kadar tarihlenen seramik örnekleri tespit edilmiştir. Yüzey araştırmasında bulunan en önemli seramik parçalarından biri ise Kırmızı figür bir krater parçasının tespit edilmesidir. Attik hamuru olan bu ithal parça muhtemelen Erken Klasik Döneme tarihlenmektedir. Bu da Sillyon'da bu dönemde yerleşimin varlığını ispatlayan bir diğer veri olarak değerlendirilebilir.

Yüzey araştırmasında tespit edilen seramikler özellikle kırmızı ve açık kırmızı (kiremit) renginde olan günlük kullanıma yönelik kap parçalarıdır. Bu nitelikteki parçaların gerek form gerek hamur yapısından Roma Dönemi seramiği olduğu söylenebilir. Yine M.S. 10-13.yy. içerisinde değerlendirilebilecek yeşil astarlı, bazı örneklerinde yeşil ve mavi tonda astar üzerinde kazıma çizgilerle çeşitli geometrik ve bitkisel motiflerin olduğu örneklerde yoğunur.

Ele geçen seramik örneklerinin büyük bir kısmının testi, çanak ve kase gibi günlük kullanımda görülen kap formlarına ait olduğu görülmüştür. Örnekler üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda kaplarının nerdeyse tamamı yakının çarkta yapıldığı tespit edilmiştir. Bu da kentte seri bir fabrikasyonun olduğu ya da dışarıdan yoğun bir seramik ithalatının yapıldığını göstermesi açısından son derece önemlidir. Ayrıca yüzeyde yapılan çalışmalar sonucunda çok sayıda günlük kullanıma ait kaba seramik görülmüştür. Bu örnekler pithos ve mutfakta kullanılan kaplara ait olması gerekmektedir. Sillyon yüzey seramiklerinde testi (ki; genelde daha geç tarihlidir), tabak ve ardından pişirme kapları en yoğun karşılaşılan seramik formları gibi görülmektedir. Astar renk dağılımında kırmızı ve kahverengi renkleri ile daha sık karşılaşılmaktadır. Astar renginde krem ez az tercih edilen olmuştur.

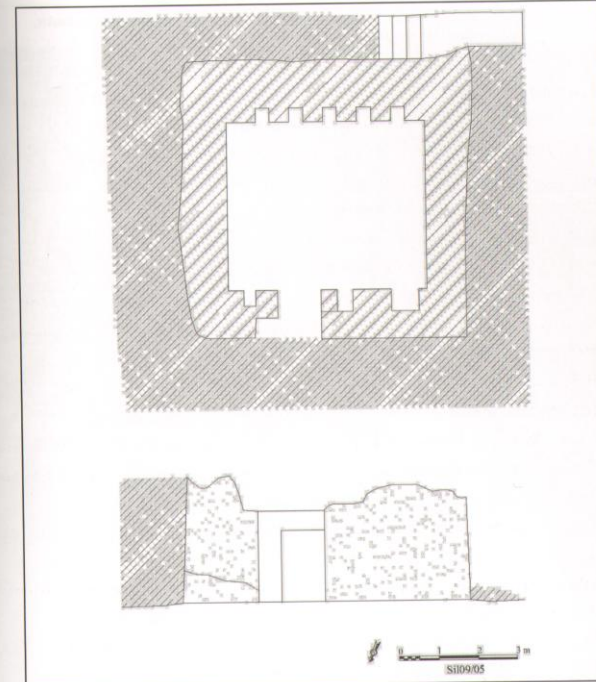
YAZITLAR

2009 yüzey araştırmasında Sillyon Antik Kenti'nde 4 adet, Sillyon çevresinde yapılan araştırmada ise Yanköy'de 1 adet olmak üzere toplam 5 yazıt tespit edilmiştir. Güneybatı nekropolde tespit edilen Sil09/Inc.32 malzemesi yerel kireçtaşı olan, basık üçgen alnlıklı, köşe ve tepe akroterli lahit kapağıdır. Kapak eğimli yüzeyde 6 satırlık çok iyi okunabilen yazıt vardır. Aur. ön adından dolayı lahit kapağı M.S.212 Constitutio Antoniana'dan öncesine tarihlendirilemez. Çevirisi: "Krateros oğlu Au(relius) Krateros, Kenotaphion'u henüz hayattayken kendisi, karısı Aur(elia) Nike ve çocukları Aur(elius) Illaros ve Aur(elius) Krateros için yaptırdı" yazmaktadır (Resim: 11)².

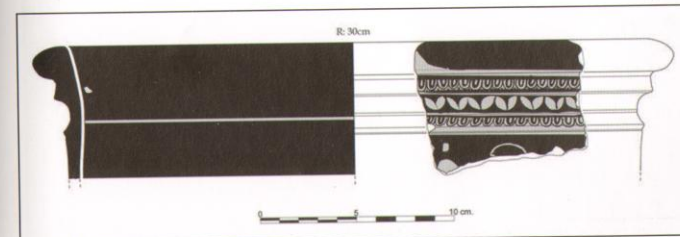
Kuzeybatı nekropolde tespit edilen diğer yazıt bir postament üstündedir (Sil09/Inc.70). Malzemesi mermer olan postament *in situ* değildir. Üzerinde 27 satır yunanca yazıt bulunan kaidenin üst tarafında 4 adet kenet yuvası vardır Çevirisi üzerine çalışmalar devam etmektedir (Resim: 12).

Diğer iki yazıt (Sil09/Inc.4, Sil09/Inc.5). Sillyon'un batı kısmında sur duvarı üstünde devşirme olarak kullanılmıştır. Yöre halkı tarafından Demir Kapı denilen kısımda bulunmuştur. Her iki yazıtta da 3 satır iyi okunabilen yunanca yazıt tespit edilmiştir. Harf karakterlerine göre Sil09/Inc.5 daha geç gibi görünmekle birlikte epigrafımız tarafından çalışıldıktan sonra daha ayrıntılı bilgiye ulaşılabacaktır.

Sillyon çevresinde yapılan araştırma esnasında Yanköy'de yazıtlı bir altar tespit edilmiştir (Sil09/A.Inc.03). Ön cephesinde 14, arka cephesinde 9 satır yazıt çok iyi okunabilen yazıt vardır. Üst kısmında kenet yuvası bulunur. Ön ve arka yüzlerdeki yazıtlarının stili birbirinden farklıdır. Altar köylüleri tarafından yerinden sökülüp getirilmiştir. Üzerinde mavi boya görülmektedir. Kaide kısmı harçla tutturulmuştur. Üstte ikili silme vardır. Yazıtın çevirisi üzerine çalışmalar devam etmektedir.

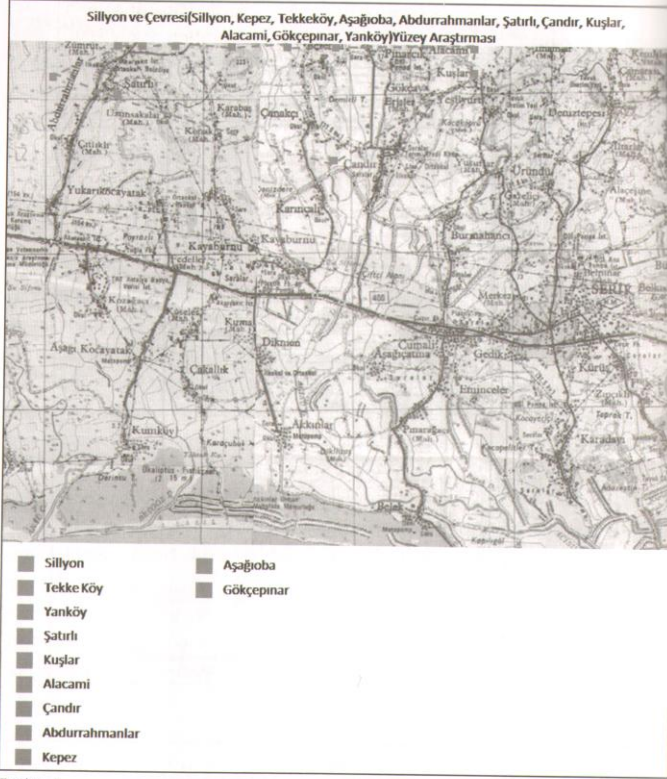

Çizim: 1

Çizim: 2

² Yazıtın çevirisini yapan Akdeniz Üniversitesi Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Yrd. Doç. Dr. Nuray Şahin'e çok teşekkür ederiz.

Resim: 1

Resim: 2

Resim: 3

Resim: 4

Resim: 5

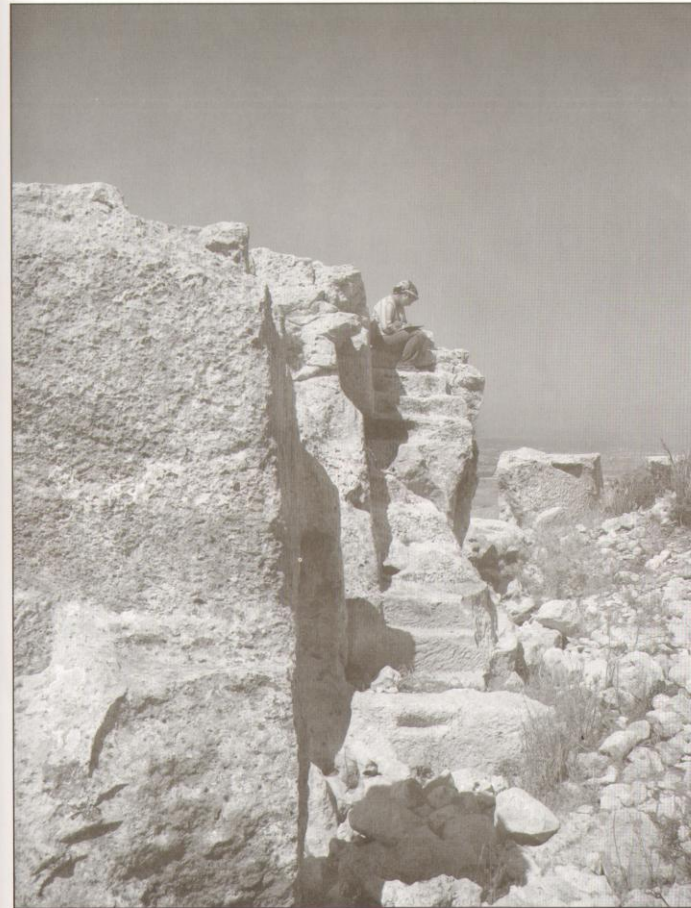
Resim: 6

Resim: 7

Resim: 8

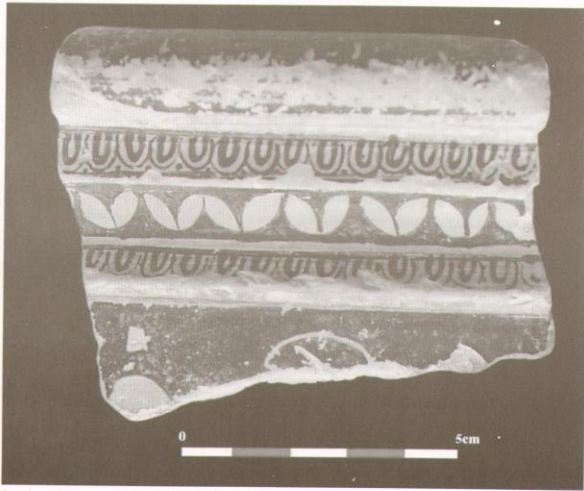
Resim: 9

Resim: 10

Resim: 12

Resim: 11

Resim: 13

Resim: 14